

великого, буде залежати наше майбутнє, задоволеність життям, власною самоактуалізацією у ньому. Чи готові ми до звершень? Чи готові ми бути власним майбутнім? Для цього необхідно починати з малого... То чи вмотивовані ви на здобуття знань заради успішного майбутнього?..

Список використаних джерел

1. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы: Учебное пособие/Евгений Павлович Ильин. – СПб.: Питер, - 2006. – 512с. (Серия «Мастера психологии»).
2. Феодосеев С.Є. Проблеми мотивації навчальної діяльності // Вісник Міжнародного дослідного центру: «Людина: мова, культура», - К., 2008. – Т.18. – С.76-83.
3. Кузьменко Н.В. Формування професійної мотивації студентів// Педагогіка вищої та середньої школи: Зб.наук.праць// редкол. Буряк В.К., Кондрашова Л.В., Штельмах Г.Б. – Кр.Ріг, 2010. – Вип.27. – С.191-196.
4. Изучение мотивов учебной деятельности студентов// Практикум по возрастной психологии под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. - СПб: РЕЧЬ, - 2008. – С.491-500.
5. Р.И.Цветкова. Мотивационная сфера личности студента: условия и средства её формирования // Психология, наука и образование/Раиса Ивановна Цветкова. - 2006.- №4. – С.76-81.
6. Руденко Н.Н., Шишкина О.Н., Смирнова И.И. Исследование мотивов учебной деятельности студентов// Педагогіка вищої та середньої школи. – Кр.Ріг, 2004. – Вип.9. – С.45-47.

Пасічна М.А.

Мотивація навчальної діяльності у студентів третього року навчання

Передумовою нашого дослідження є неадекватне відношення студентів вузів до навчання, яке спостерігається протягом останнього періоду. На жаль, у наш час цінність вищої освіти як способу отримати глибокі знання і стати висококваліфікованим фахівцем різко знизилася. Навпаки, все частіше провідною серед студентів стає мотивація набувати освіти заради диплома. Дуже багато студентів реально не усвідомлюють мети свого навчання у вузі і називають різні мотиви здобування освіти. Саме про цю різноманітність мотивів і піде мова.

Актуальність роботи полягає у тому, що дане дослідження не обмежується обсягом даної статті, тому що час постійно міняється, а це означає, що постійно міняються і цінності молоді, а разом з ними - і мотиви здобування освіти. Проблема, що розглядається нами, буде актуальною завжди. Але нашим завданням буде вивчення її на сучасному етапі. Дана робота має і певне практичне значення.

Перш за все, визначимо, що є предметом нашого дослідження.

Мотивація - це сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, задають кордони і форми діяльності і

додають цій діяльності спрямованість, орієнтовану на досягнення певної мети [2].

Мотив (від лат. moveo - рухаю) - матеріальний або ідеальний предмет, досягнення якого виступає сенсом діяльності. Мотив представлений суб'єктові у вигляді специфічних переживань, що характеризуються або позитивними емоціями від чекання досягнення даного предмету, або негативними, пов'язаними з неповнотою справжнього положення [2].

На думку Л.Д. Столяренко: "Мотив - це збудження до діяльності, пов'язане з задоволенням потреби суб'єкта". Під мотивом також найчастіше розуміють причину, яка лежить в основі вибору дій і вчинків, сукупність зовнішніх і внутрішніх умов, що викликають активність суб'єкта [3].

Увагу багатьох науковців привертають питання вивчення мотивів вступу до вузу. Досить назвати такі прізвища, як І.І.Вартанова, М.В.Вовчик-Блакитная, Е.П.Ільїн, Г.А.Мухіна, Ф.М.Рахматулліна, П.М.Якобсон, В.А.Якунін. Серед вчених, які займаються цією проблемою немає єдиної концепції щодо визначення, класифікації мотивів. Кожен автор пропонує свій варіант класифікації мотивів.

Перший підхід реалізований у роботі Ільїна. Серед основних мотивів він називає наступні: бажання знаходитися в колі студентської молоді, велике суспільне значення професії і широка сфера її використання, відповідність професії інтересам і схильностям і її творчі можливості. Є відмінності в значущості мотивів у дівчат і хлопців [1].

За А.Н.Печніковим, Г.А.Мухіною провідними учбовими мотивами у студентів є «професійні» і «особистого престижу», менш значимі «прагматичні» (отримати диплом про вищу освіту) і «пізнавальні» [1].

Але на різних курсах роль домінуючих мотивів міняється. На першому курсі провідний мотив - «професійний», на другому - «особистого престижу», на третьому і четвертому курсах спостерігаються обидва мотиви, на четвертому додається ще і «прагматичний».

П.М.Якобсон виділяє три групи мотивів: «негативні» мотиви, мотиви пов'язані з позанавчальною ситуацією, і мотиви, пов'язані з самим процесом навчальної діяльності [6].

Проте, у всіх авторів просліджуються три основні лінії мотивації вступу до вузу: пізнавальна, професійна і прагматична.

Р.С.Вайсман спостерігав динаміку зміни мотивів від 1-го до 4-го курсу: творчого досягнення, «формально-академічного» досягнення і «потреби досягнення» у студентів психологічного факультету. Р.С.Вайсман виявив, що мотив творчого досягнення і потреба досягнення збільшуються від 3-го курсу до 4-го курсу, а мотив «формально-академічного» досягнення знижується від 2-го до 3-го курсам. При цьому мотив творчого досягнення на всіх курсах значно превалював над мотивом «формально-академічного» досягнення [1].

Студентський вік припадає на період ранньої юності і зрілості. Це вік, коли завершується дозрівання особи, формується світогляд, ціннісні орієнтації, установки. По суті, це період, в якому здійснюється перехід від дитинства до

початку дорослого життя, відповідної міри відповідальності, самостійності, здібностей, до активної участі в житті суспільства і в своєму особистому житті, до конструктивного вирішення різних проблем, професійного становлення. Юнацький вік, по Еріксону, будується довкола процесу ідентичності, що складається з серії соціальних, і індивідуально-особових виборів, ідентифікації, професійного становлення. І поряд з таким складним особовим розвитком, велике місце займає саме професійне становлення студентів, яке здійснюється в рамках учбової діяльності [3].

Становлення майбутнього фахівця як висококваліфікованого фахівця, на думку В.А.Якуніна, Н.В.Нестерової, можливо лише при сформованому мотиваційно-ціннісному відношенні в його професійному становленні.

Н.Б. Нестерова, аналізуючи психологічні особливості розвитку учбово-пізнавальної діяльності студентів, розділяє весь період вчення на три етапи, які відображено у таблиці 1 [4].

Таблиця 1

Мотивація навчальної діяльності (за Н. Нестеровою)

Етап	Курс	Основні мотиви
I	I	Характеризується високими рівневими показниками професійних і учбових мотивів, керуючих учбовою діяльністю. В той же час вони ідеалізуються, оскільки обумовлені розумінням їх суспільного сенсу, а не особового.
II	II, III	Відрізняється загальним зниженням інтенсивності всіх мотиваційних компонентів. Пізнавальні і професійні мотиви перестають управляти учбовою діяльністю.
III	IV-V	Характеризується тим, що зростає міра усвідомлення і інтеграції різних форм мотивів навчання

На основі оброблених наукових джерел було проведено відповідне дослідження.

Основна мета нашого дослідження - вивчити основні мотиви професійної діяльності у студентів, експериментальним шляхом визначити ведучий мотив у отриманні вищої освіти, а також провести аналіз отриманих результатів.

Нами було проведено анкетування за методикою, описаною в “Практикумі з вікової психології” під редакцією Л.А.Головей, Є.Ф.Рибалко, по визначенню мотивації навчання у вищому навчальному закладі [5]. Результати можна побачити на діаграмі (рис.1).

Слід зазначити, що опитування проводилося серед студентів 3го курсу факультету іноземних мов. В опитуванні взяли участь 20 студентів. Особливістю вибірки було, те, що її склали переважно особи жіночої статі (90%), що в цілому відображає специфіку факультету. Дослідження проводилося в середині першого семестру.

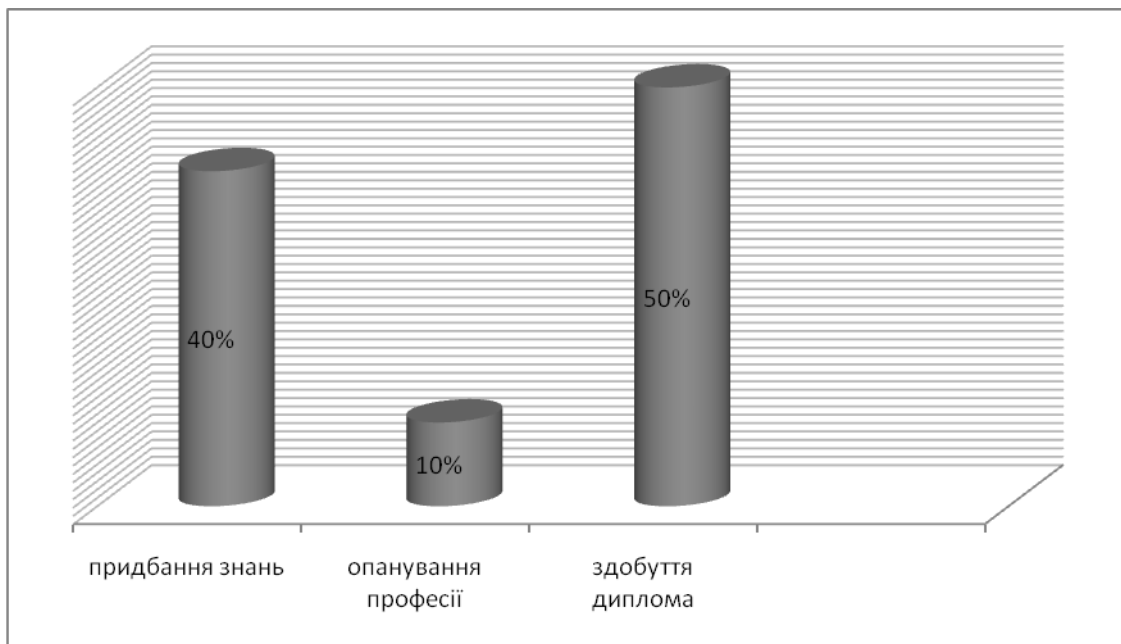

Рис. 1 Вибір мотиву навчання у вузі (за методикою «Мотивація навчання»).

Примітки:

Шкала «Придбання знань» - 8 чоловік, що складає 40%

Шкала «Опанування професії» - 2 чоловіка, що складає 10%

Шкала «Здобуття диплома» - 10 чоловік, що складає 50%

На діаграмі видно що 10% опитуваних провідним має мотив «Опанування професії» і 40%-«Придбання знань». Звичайно, хотілося б, щоб для всіх випробовуваних ці мотиви були домінуючими. Адже саме вони є однаково важливі і мають бути пріоритетними при виборі вищої освіти. Проте провідним мотивом навчальної діяльності відповідно до цієї методики для більшості опитуваних (50%) є, на жаль, мотив здобуття диплома.

Результатом даного спостереження став висновок про те, що сенсом вчення у багатьох студентів 3го курсу є отримання диплому. Проте проведення якісного аналізу відповідей студентів окремо, ми виявили, що у деяких з них при домінуючому мотиві «Здобуття диплома» мотив «Придбання знань» є досить високим.

Ми вважаємо, що у зв'язку з цим фактом можливе проведення дослідження на вибірці ще більшого об'єму і на різних курсах з метою визначення динаміки мотивації.

Отримавши подібні результати, обробивши наукові джерела, ми визначили шляхи підвищення мотивації до набуття знань, які плануємо представити у курсовій та кваліфікаційних роботах.

Список використаних джерел

1. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П.Ильин. - СПб: Питер,2006. - 512 с.
2. Глоссарий психологических терминов/Под ред. Н.В.Губина.- М.: Наука,1999.

3. Бибрих Р.Р. Особенности мотивации и целеобразования в учебной деятельности студентов младших курсов / Р.Р.Бибрих, И.А.Васильева// Вестник МГУ. Серия 14. Психология. - 1987.
4. Якунин В.А. Педагогическая психология / В.А.Якунин. - СПб: Питер, 1998.
5. Практикум по возрастной психологии: Учеб. пособие// Под ред. Л.А.Головей, Е.Ф.Рыбалко. – СПб.: Речь, – 2008.
6. Вилюнас В.К. Психологические механизмы мотивации человека/
7. В.К. Вилюнас. - М., 1990

Корупятник І.В.

Стилі міжособистісних відносин та характеристики Я-реальне – Я-ідеальне старшокласників

У пошуках особистої ідентичності людина вирішує, які дії є для неї важливими і виробляє певні форми для оцінки своєї поведінки й поведінки інших людей. Цей процес пов'язаний також з усвідомленням власної цінності й компетентності. Молодій людині важливо уникнути головної небезпеки – розмивання почуття свого «Я», унаслідок розгубленості, сумнівів у можливості направити своє життя у визначене русло.

У ранній юності відбувається поступова зміна “предметних” компонентів Я-концепції, зокрема, співвідношення тілесних і морально-психологічних компонентів свого “я”. Юнак зникає до своєї зовнішності, формує стійкий образ свого тіла, приймає свій вигляд і відповідно стабілізує пов'язаний із нею рівень домагань. Поступово на перший план виступають тепер інші властивості “я” – розумові здібності, вольові і моральні якості, від яких залежить успішність роботи і відносини з оточуючими.

Мета роботи полягала у з'ясуванні особливостей стилю міжособистісних відносин та відношення до самого себе у ранньому юнацькому віці.

Об'єкт дослідження: процес особистісного розвитку в ранньому юнацькому віці.

Предмет: стилі міжособистісних відносин (домінування, доброзичливість) та структура «Я-концепції» старшокласників.

Гіпотеза дослідження: в період раннього юнацького віку існують якісні розбіжності у співвідношенні бажаного та реального стилю міжособистісних відносин, що впливає на характеристики «Я-реального» – «Я-ідеального» старшокласників.

Аналіз проблеми самовизначення особистості досить широко представлено у філософській (Н.Д.Зотов, О.О.Гусейнов, О.Г.Дробницький, О.Г.Здравомислав, Д.Ж.Валеев), соціологічній (К.О.Альбуханова-Склавська, І.С.Кон, Л.Н.Коган, М.Х.Титма) і психологічній літературі (Е.Еріксон, Л.І.Божович, М.Гінзбург, В.Л.Лебедева, Є.С.Кузьмін, В.С.Мерлін та ін.), яка характеризує проблему самовизначення як одну з найбільш актуальних.